

1. Identificación da programación

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15026807	Félix Muriel	Rianxo	2018/2019

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
SSC	Servizos socioculturais e á comunidade	CMSSC01	Atención a persoas en situación de dependencia	Ciclos formativos de grao medio	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP0216	Atención sanitaria	2018/2019	8	213	255

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	YOLANDA MONTENEGRO GIL
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión equipo directivo

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

O Decreto 226/2012, do 18 de outubro, establece o currículo do Ciclo Formativo de Grao Medio correspondente ao título de Técnico en Atención a Persoas en Situación de Dependencia.

O título de técnico en Atención a Persoas en Situación de Dependencia identifícase polos seguintes elementos:

- Denominación: atención a persoas en situación de dependencia.
- Nivel: formación profesional de grao medio.
- Duración: 2.000 horas.
- Familia profesional: Servizos Socioculturais e á Comunidade.
- Referente europeo: CINE-3b (Clasificación Internacional Normalizada da Educación).

Este deseño curricular corresponde ao módulo profesional ATENCIÓN SANITARIA do 1º curso do Ciclo Medio ATENCIÓN A PERSOAS EN SITUACIÓN DE DEPENDENCIA, que pertence á Familia Profesional SERVIZOS SOCIOCULTURAIS E Á COMUNIDADE, impartido no IES FÉLIX MURIEL en Rianxo (A Coruña).

O perfil profesional do título de técnico en atención a persoas en situación de dependencia determínase pola súa competencia xeral, polas súas competencias profesionais, persoais e sociais, así como pola relación de cualificacións e, de ser o caso, unidades de competencia do Catálogo Nacional de Cualificacións Profesionais incluídas no título.

A competencia xeral deste título consiste en atender as persoas en situación de dependencia no ámbito domiciliario e institucional, co fin de manter e mellorar a súa calidade de vida, realizando actividades asistenciais e non asistenciais, psicosociais e de apoio á xestión doméstica, aplicando medidas e normas de prevención e seguridade, e derivándoas a outros servizos en caso necesario.

As competencias profesionais, persoais e sociais deste título son as que se relacionan:

- a) Determinar as necesidades asistenciais e psicosociais da persoa en situación de dependencia mediante a interpretación da información obtida acerca da persoa a través do plan de atención individual, respectando a súa confidencialidade.
- b) Organizar as actividades de atención ás persoas en situación de dependencia, favorecendo a súa colaboración e a da familia, e tendo en conta as directrices establecidas no plan de atención individualizada.
- c) Realizar as tarefas de hixiene persoal e vestidura das persoas en situación de dependencia, achegando a axuda precisa, favorecendo ao máximo a súa autonomía nas actividades da vida diaria e mantendo cara a elas unha actitude de respecto e profesionalidade.
- d) Organizar a intervención relativa á alimentación, supervisando os menús, preparando os alimentos e administrándoos en caso necesario.
- e) Xestionar a documentación básica e o orzamento da unidade de convivencia, cun óptimo aproveitamento dos recursos e asegurando a viabilidade da xestión económica.
- f) Realizar as actividades de mantemento e limpeza do domicilio, garantindo as condicións de habitabilidade, hixiene e orde, con criterios de calidade, seguridade e coidado do ambiente e, de ser o caso, tramitando a documentación pertinente.
- g) Realizar as intervencións relacionadas co estado físico das persoas en situación de dependencia, seguindo as pautas establecidas e amosando en todo momento respecto pola súa intimidade.
- h) Realizar os traslados, as mobilizacións e o apoio á deambulación das persoas en situación de dependencia, empregando os protocolos e as axudas técnicas necesarias, seguindo as pautas marcadas no plan de atención individual (PAI) e adoptando medidas de prevención e seguridade.
- i) Aplicar medidas de prevención e seguridade tanto para as persoas en situación de dependencia como para o persoal profesional, en distintos ámbitos de intervención.
- j) Dar resposta a situacións de emerxencia e risco para a saúde no desenvolvemento da actividade profesional, aplicando técnicas de primeiros auxilios.
- k) Pór en práctica intervencións de apoio psicosocial, empregando axudas técnicas, apoios de comunicación e tecnoloxías da información e da comunicación, e seguindo as pautas marcadas no plan de atención individual.

- l) Aplicar técnicas e estratexias para o mantemento e o desenvolvemento das habilidades de autonomía persoal e social das persoas en situación de dependencia, empregando axudas técnicas e de comunicación consonte as pautas marcadas no plan de atención individual.
- m) Realizar tarefas de acompañamento e asistencia persoal, respectando as directrices do plan individual de vida independente e as decisións da persoa usuaria.
- n) Asesorar persoas en situación de dependencia, familiares e persoal cuidador non formal, proporcionándolles pautas de actuación no coidado e na atención asistencial e psicosocial, e adecuando a comunicación e as actitudes ás características das persoas interlocutoras.
- ñ) Resolver as continxencias con iniciativa e autonomía, amosando unha actitude autocrítica e procurando alternativas para favorecer o benestar das persoas en situación de dependencia.
- o) Colaborar no control e no seguimento das actividades asistenciais, psicosociais e de xestión domiciliaria, cubrindo os rexistros oportunos, manexando as aplicacións informáticas do servizo e comunicando as incidencias detectadas.
- p) Xestionar as chamadas entrantes e saíntes do servizo de teleasistencia, recibíndoas e emitíndoas segundo os protocolos establecidos, utilizando aplicacións informáticas e ferramentas telemáticas.
- q) Adaptarse ás novas situacións laborais orixinadas por cambios tecnolóxicos e organizativos nos procesos produtivos, actualizando os seus coñecementos, utilizando os recursos existentes para a aprendizaxe ao longo da vida e as tecnoloxías da información e da comunicación.
- r) Actuar con responsabilidade e autonomía no ámbito da súa competencia, organizando e desenvolvendo o traballo asignado, e cooperando ou traballando en equipo con diferentes profesionais no contorno de traballo.
- s) Resolver de xeito responsable as incidencias relativas á súa actividade, e identificar as súas causas, dentro do ámbito da súa competencia e da súa autonomía.
- t) Comunicarse eficazmente, respectando a autonomía e competencia das persoas que interveñen no ámbito do seu traballo.
- u) Aplicar os protocolos e as medidas preventivas de riscos laborais e protección ambiental durante o proceso produtivo, para evitar danos nas persoas, no contexto laboral e no ambiente.
- v) Aplicar procedementos de calidade e de accesibilidade e deseño universais nas actividades profesionais incluídas nos procesos de produción ou prestación de servizos.
- w) Realizar a xestión básica para a creación e o funcionamento dunha pequena empresa, e ter iniciativa na súa actividade profesional.
- x) Exercer os dereitos e cumprir as obrigas derivadas da actividade profesional, de acordo co establecido na lexislación vixente, participando activamente na vida económica, social e cultural.

A presente programación corresponde ao módulo profesional de ATENCIÓN SANITARIA dirixidas a persoas con necesidades de atención sociosanitaria.

Os contidos e actividades de ensino-aprendizaxe van encamiñados a que o alumnado obteña as competencias que lle acrediten a desenvolver a súa actividade profesional no sector de servizos ás persoas, de carácter asistencial, psicosocial e de apoio á xestión doméstica. De maneira específica, as ocupacións e os postos de traballo máis

salientables que poderán desenvolver, son os seguintes:

- Cuidador/a de persoas en situación de dependencia en institucións e/ou domicilios.
- Cuidador/a en centros de atención psiquiátrica.
- Xerocultor/a.
- Governante/a e subgobernante/a de persoas en situación de dependencia en institucións.
- Auxiliar responsable de planta de residencias de maiores e persoas con discapacidade.
- Auxiliar de axuda a domicilio.
- Asistente de atención domiciliaria.
- Traballador/a familiar.
- Auxiliar de educación especial.
- Asistente persoal.

- Teleoperador/a de teleasistencia.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)	Resultados de aprendizaxe				
					MP0216_00				
					RA1	RA2	RA3	RA4	RA5
1	A atención a persoas en situación de dependencia	Conceptos básicos, necesidades de atención sanitaria das persoas en situación de dependencia: plan de cuidados. Autocoidado. Procedementos de planificación e rexistro das actividades asistenciais.	30	8	X		X		X
2	Movemento e cambio de postura.	Anatomofisiopatoloxía do aparato locomotor e sistema nervioso. Mecánica corporal e procedementos de carga segura. Técnicas de mobilización, deambulación e traslado de persoas en situación de dependencia.	60	25		X	X		
3	Aparatos e sistemas do corpo humano I.	Anatomofisiopatoloxía do sistema cardiovascular e do aparato respiratorio. Osixenoterapia. A exploración do estado da persoa e técnicas de medición das constantes vitais.	50	25	X		X		
4	Aparatos e sistemas do corpo humano II.	Anatomofisiopatoloxía do aparato reprodutor e do sistema endócrino.	35	14	X				
5	Alimentación e excreción.	Anatomofisiopatoloxía dos aparatos dixestivo e excretor. Conceptos básicos e cuidados do usuario na alimentación e nutrición. Cuidados do usuario na súa necesidade de eliminación: sondaxe vesical e aplicación de enemas.	50	20	X			X	
6	Terapéutica farmacolóxica e non farmacolóxica.	Tratamentos farmacolóxicos, termoterapia, hidroterapia e técnicas de masaxe.	30	8			X		
Total:			255						

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	A atención a persoas en situación de dependencia	30

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Organiza as actividades de atención sanitaria a persoas en situación de dependencia, en relación coas súas características e as súas necesidades.	NO
RA3 - Caracteriza actividades de asistencia sanitaria, tendo en conta a relación das necesidades e as características da persoa usuaria co establecido no plan de cuidados.	NO
RA5 - Realiza o control e o seguimento das actividades de atención sanitaria, para o que analiza os protocolos de observación e rexistro establecidos.	SI

4.1.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Coñecer os conceptos básicos da atención sanitaria en persoas en situación de dependencia. 1.2 Identificar os principais signos de deterioro físico e sanitario asociados a situacións de dependencia. 1.3 Identificar as características do contexto que favorezan ou dificulten o estado físico e de saúde da persoa usuaria. 1.4 Favorecer a participación da persoa usuaria e das persoas do seu contorno nas actividades sanitarias.	1	Atención sanitaria en persoas en situación de dependencia.	15,0
2.1 Identificar necesidades de atención sanitaria das persoas en situación de dependencia. 2.2 Interpretar as prescricións de atención sanitaria establecidas no plan de cuidados. 2.3 Identificar as responsabilidades e tarefas do TAPSD na aplicación do plan de cuidados.	2	O plan de cuidados da persoa en situación de dependencia.	10,0
3.1 Aplicar técnicas e instrumentos de obtención de información sobre o estado da persoa usuaria e das persoas cuidadoras informais. 3.2 Cubrir protocolos de observación e rexistro, manuais e informatizados. 3.3 Transmitir a información ao equipo interdisciplinar.	3	Protocolos de observación e rexistro.	5,0
TOTAL			30

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exigibles	Peso cualificación (%)
CA1.2 Descríbense as principais características e necesidades de atención física das persoas en situación de dependencia.	● PE.1 - Características e necesidades de atención física das persoas en situación de dependencia.	S	10
CA1.3 Identifícanse os principais signos de deterioración física e sanitaria asociados a situacións de dependencia.	● PE.2 - Signos de deterioración física e sanitaria asociados a situacións de dependencia.	S	5
CA1.4 Identifícanse as características do contexto que favorezan ou dificulten o estado físico e de saúde da persoa usuaria.	● PE.3 - Factores que afectan ao estado físico e de saúde da persoa usuaria.	S	5
CA1.5 Interpretáronse as prescricións de atención sanitaria establecidas no plan de cuidados.	● PE.4 - Plan de cuidados.	S	5

Crterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA1.6 Definíronse as condicións ambientais favorables para a atención sanitaria.	● PE.5 - Condicións ambientais favorables para a atención sanitaria.	S	5
CA1.7 Argumentouse a importancia da participación da persoa nas actividades sanitarias.	● PE.6 - Autocoidado.	S	10
CA1.8 Valorouse a importancia de promover o autocoidado.	● TO.1 - Promoción do autocoidado.	S	10
CA3.7 Valorouse a importancia de favorecer a participación da persoa usuaria e o das persoas do seu contorno nas actividades sanitarias.	● TO.2 - Participación da persoa usuaria e o das persoas do seu contorno nas actividades sanitarias.	S	10
CA5.1 Identificáronse as características que deben cumprir os protocolos de observación, control e seguimento do estado físico e sanitario das persoas usuarias.	● PE.7 - Protocolos de observación, control e seguimento do estado físico e sanitario das persoas usuarias.	N	5
CA5.2 Cubríronse protocolos de observación e rexistro, manuais e informatizados, seguindo as pautas establecidas en cada caso.	● TO.3 - Protocolos de observación e rexistro, manuais e informatizados,	S	5
CA5.3 Recolleuse información correcta e completa sobre as actividades realizadas e as continxencias que se presentaran.	● LC.1 - Actividades realizadas e posibles continxencias no coidado do usuario dependente.	S	5
CA5.4 Obtívose información da persoa ou das persoas ao seu cargo mediante diversos instrumentos.	● LC.2 - Instrumentos para a obtención de información do usuario dependente.	S	5
CA5.5 Aplicáronse as técnicas e os instrumentos de observación previstos para realizar o seguimento da evolución física da persoa, e rexistráronse os datos obtidos segundo o procedemento establecido.	● LC.3 - Seguimento da evolución física da persoa.	S	5
CA5.6 Rexistráronse os datos para a súa comunicación responsable do plan de coidados individualizados.	● LC.4 - Rexistro de datos no plan de coidados individualizados	S	5
CA5.7 Transmítiuse a información polos procedementos establecidos e no momento oportuno.	● LC.5 - Trasmisión da información.	S	5
CA5.8 Argumentouse a importancia do control e do seguimento da evolución física e sanitaria da persoa, para mellorar o seu benestar.	● PE.8 - Control e seguimento da evolución física e sanitaria da persoa.	S	5
TOTAL			100

4.1.e) Contidos

Contidos
Necesidades de atención sanitaria das persoas en situación de dependencia.
Identificación dos principais signos de deterioración física e sanitaria asociados a situacións de dependencia.
Análise das condicións ambientais na atención sanitaria.
Estratexias para a promoción do autocoidado.
Sensibilización cara á necesidade de promover o autocoidado dentro das posibilidades da persoa.
Valoración da importancia da implicación da persoa e o seu contorno nas actividades sanitarias: asesoramento sobre pautas de actuación.
Aplicación de técnicas e instrumentos de obtención de información sobre o estado físico e sanitario das persoas usuarias: Protocolos de observación e rexistro. Obtención de información das persoas usuarias e das persoas coidadoras informais.
Aplicación de técnicas e instrumentos para o seguimento das actividades de atención sanitaria.
Utilización de rexistros manuais e informatizados: rexistro de incidencias.
Trasmisión da información ao equipo interdisciplinar.
Valoración da importancia da precisión e a obxectividade no rexistro dos datos.

4.1.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
	Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	
Atención sanitaria en persoas en situación de dependencia. - Conceptos básicos: dependencia, saúde, enfermidade e patoloxía. Contorno onde se presta a atención sanitaria. Promoción do autocoidado.	<ul style="list-style-type: none"> Explicación, con apoio de medios audiovisuais, da atención sanitaria en persoas en situación de dependencia. 	<ul style="list-style-type: none"> Escoita activa e participativa. Elaboración dunha listaxe coas funcións dos TAPSD no ámbito sanitario. 	<ul style="list-style-type: none"> Listaxe das funcións do TAPSD no ámbito sanitario. 	<ul style="list-style-type: none"> Apuntes dos contidos da unidade, material bibliográfico e audiovisual. 	<ul style="list-style-type: none"> PE.2 - Signos de deterioración física e sanitaria asociados a situacións de dependencia. PE.3 - Factores que afectan ao estado físico e de saúde da persoa usuaria. PE.5 - Condicións ambientais favorables para a atención sanitaria. PE.6 - Autocoidado. TO.1 - Promoción do autocoidado. 	15,0
O plan de coidados da persoa en situación de dependencia. - Proceso de atención de enfermaría. Responsabilidades e tarefas do TAPSD na aplicación do plan de coidados.	<ul style="list-style-type: none"> Explicación, con apoio de medios audiovisuais, do plan de coidados da persoa en situación de dependencia Elaboración e proposta de casos prácticos sobre as necesidades do usuario dependente. 	<ul style="list-style-type: none"> Escoita activa e participativa. Resolver os casos prácticos propostos. Facer un listaxe de responsabilidades e tarefas do TAPSD na aplicación do plan de coidados 	<ul style="list-style-type: none"> Listaxe de responsabilidades e tarefas do TAPSD na aplicación do plan de coidados Casos prácticos resoltos segundo o plan de coidados do usuario dependente. 	<ul style="list-style-type: none"> Apuntes dos contidos da unidade, material bibliográfico e audiovisual. 	<ul style="list-style-type: none"> PE.1 - Características e necesidades de atención física das persoas en situación de dependencia. PE.4 - Plan de coidados. TO.2 - Participación da persoa usuaria e o das persoas do seu contorno nas actividades sanitarias. 	10,0
Protocolos de observación e rexistro. - Técnicas e instrumentos de obtención de información sobre o estado da persoa usuaria e das persoas coidadoras informais.	<ul style="list-style-type: none"> Explicación, con apoio de medios audiovisuais, dos protocolos de observación e rexistro. Elaboración e proposta de casos prácticos de valoración e rexistro de datos do usuario dependente. 	<ul style="list-style-type: none"> Escoita activa e participativa. Resolución dos casos prácticos propostos. 	<ul style="list-style-type: none"> Casos prácticos resoltos de valoración e rexistro de datos do usuario dependente. 	<ul style="list-style-type: none"> Apuntes dos contidos da unidade, material bibliográfico e audiovisual. Aula de informática 	<ul style="list-style-type: none"> LC.1 - Actividades realizadas e posibles continxencias no coidado do usuario dependente. LC.2 - Instrumentos para a obtención de información do usuario dependente. LC.3 - Seguimento da evolución física da persoa. LC.4 - Rexistro de datos no plan de coidados individualizados LC.5 - Trasmisión da información. PE.7 - Protocolos de observación, control e seguimento do estado físico e sanitario das persoas usuarias. PE.8 - Control e seguimento da evolución física e sanitaria da persoa. TO.3 - Protocolos de observación e rexistro, manuais e informatizados, 	5,0
TOTAL						30,0

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	Movemento e cambio de postura.	60

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Aplica técnicas de mobilización, traslado e deambulación, para o que analiza as características da persoa en situación de dependencia.	SI
RA3 - Caracteriza actividades de asistencia sanitaria, tendo en conta a relación das necesidades e as características da persoa usuaria co establecido no plan de cuidados.	NO

4.2.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Coñecer a anatomofisioloxía do aparato locomotor e do sistema nervioso. 1.2 Identificar as patoloxías máis frecuentes do aparato locomotor e do sistema nervioso.	1	Anatomofisiopatoloxía do aparato locomotor e do sistema nervioso	20,0
2.1 Aplicar procedementos que garantan unha carga segura e a prevención da aparición de posibles lesións no persoal profesional. 2.2 Empregar as técnicas e as axudas técnicas de mobilización, deambulación e traslado de persoas en situación de dependencia. 2.3 Empregar as medidas de protección, hixiene e seguridade para o persoal e para a persoa usuaria 2.4 Coñecer e aplicar as posicións anatómicas.	2	Técnicas de mobilización, deambulación e traslado de persoas en situación de dependencia.	34,0
3.1 Promocionar do autocoidado en relación coa mobilidade e o mantemento das axudas técnicas. 3.2 Amosar sensibilidade cara á necesidade de potenciar a autonomía da persoa usuaria. 3.3 Describir as técnicas de limpeza e conservación de próteses, promocionando o autocoidado segundo estado do usuario dependente.	3	Promoción do autocoidado.	6,0
TOTAL			60

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exigibles	Peso cualificación (%)
CA2.1 Aplicáronse as técnicas máis frecuentes de colocación de persoas encamadas, con adecuación ao seu estado e ás súas condicións.	● LC.1 - Técnicas de colocación de persoas encamadas	S	20
CA2.2 Aplicáronse técnicas de mobilización, deambulación e traslado de persoas en situación de dependencia, con adecuación ao seu estado e ás súas condicións.	● LC.2 - Técnicas de mobilización, deambulación e traslado de persoas en situación de dependencia	S	20
CA2.3 Aplicáronse procedementos que garantan unha carga segura e a prevención da aparición de posibles lesións no persoal profesional.	● LC.3 - Prevención da aparición de posibles lesións no persoal profesional	S	10
CA2.4 Utilizáronse as axudas técnicas de mobilización, transporte, deambulación e posicionamento en cama de persoas en situación de dependencia máis adecuadas ao seu estado e ás súas condicións.	● LC.4 - Axudas técnicas de mobilización, transporte, deambulación.	S	15
CA2.5 Adoptáronse medidas de prevención e seguridade.	● LC.5 - Medidas de prevención e seguridade.	S	10
CA2.6 Descríbense as técnicas de limpeza e conservación de próteses, precisando os materiais e os produtos adecuados en función do estado e das necesidades da persoa usuaria.	● PE.1 - Técnicas de limpeza e conservación de próteses.	N	5

Craterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA2.7 Proporcionáronselle pautas de actuación á persoa en situación de dependencia e ás do seu contorno, que favorezan a súa autonomía, en relación coa mobilidade e o mantemento das axudas técnicas.	<ul style="list-style-type: none"> LC.6 - Autonomía do usuario dependente, en relación coa mobilidade e o mantemento das axudas técnicas. 	S	5
CA2.8 Amosouse sensibilidade cara á necesidade de potenciar a autonomía da persoa usuaria.	<ul style="list-style-type: none"> LC.7 - Potencionamento da autonomía do usuario dependente. 	S	10
CA3.8 Empregáronse as medidas de protección, hixiene e seguridade establecidas tanto para o persoal como para a persoa usuaria.	<ul style="list-style-type: none"> LC.8 - Medidas de protección, hixiene e seguridade do persoal e da persoa usuaria. 	N	5
TOTAL			100

4.2.e) Contidos

Contidos
<p>Principios anatomofisiolóxicos de sostén e movemento do corpo humano (aparello locomotor e sistema nervioso): patoloxía máis frecuente.</p> <p>Posicións anatómicas.</p> <p>Técnicas de mobilización, traslado e deambulación: manobras de estirada e mobilización articular.</p> <p>Aplicación dos principios de mecánica corporal na prevención de riscos profesionais: prevención de lesións no persoal; procedementos de carga.</p> <p>Aplicación de medidas de prevención e seguridade.</p> <p>Utilización de axudas técnicas para a deambulación, o traslado e a mobilización de persoas en situación de dependencia: Colocación. Comprobacións de seguridade. Técnicas e materiais de limpeza e conservación de próteses. Asesoramento ás persoas en situación de dependencia.</p> <p>Valoración da importancia da implicación na realización das actividades.</p>

4.2.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Anatomofisiopatoloxía do aparato locomotor e do sistema nervioso - Anatomía e fisioloxía do aparato locomotor e do sistema nervioso. Patoloxías máis frecuentes.	<ul style="list-style-type: none"> Explicación, con apoio de medios audiovisuais, da anatomofisiopatoloxía do aparato locomotor e do sistema nervioso. 	<ul style="list-style-type: none"> Escoita activa e participativa. Facer un traballo das patoloxías máis frecuentes do aparato locomotor e sistema nervioso. 	<ul style="list-style-type: none"> Traballo das patoloxías máis frecuentes do aparato locomotor e sistema nervioso. 	<ul style="list-style-type: none"> Apuntes dos contidos da unidade, material bibliográfico e audiovisual. 	<ul style="list-style-type: none"> LC.5 - Medidas de prevención e seguridade. 	20,0

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Técnicas de mobilización, deambulación e traslado de persoas en situación de dependencia. - Carga segura e a prevención da aparición de posibles lesións no persoal profesional. Técnicas e axudas técnicas de mobilización, deambulación e traslado de persoas en situación de dependencia. Posicións anatómicas.	<ul style="list-style-type: none"> • Explicación, con apoio de medios audiovisuais, técnicas de mobilización, deambulación e traslado de persoas en situación de dependencia. • Elaboración e proposta de diversos casos prácticos de técnicas de mobilización, deambulación e traslado de persoas en situación de dependencia. 	<ul style="list-style-type: none"> • escoita activa e participativa. • Elaborar un listaxe de posicións corporais asociado as posibles necesidades do usuario dependente. • Resolución dos casos prácticos de técnicas de mobilización, deambulación e traslado de persoas en situación de dependencia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Casos prácticos resoltos de técnicas de mobilización, deambulación e traslado de persoas en situación de dependencia. • Listaxe de posicións corporais asociado as posibles necesidades do usuario dependente. 	<ul style="list-style-type: none"> • Apuntes dos contidos da unidade, material bibliográfico e audiovisual. • Aula de informática 	<ul style="list-style-type: none"> • LC.1 - Técnicas de colocación de persoas encamadas • LC.2 - Técnicas de mobilización, deambulación e traslado de persoas en situación de dependencia • LC.3 - Prevención da aparición de posibles lesións no persoal profesional • LC.4 - Axudas técnicas de mobilización, transporte, deambulación. • LC.5 - Medidas de prevención e seguridade. • LC.6 - Autonomía do usuario dependente, en relación coa mobilidade e o mantemento das axudas técnicas. • LC.8 - Medidas de protección, hixiene e seguridade do persoal e da persoa usuaria. 	34,0
Promoción do autocoidado. - Promoción do autocoidado en relación coa mobilidade e o mantemento das axudas técnicas.	<ul style="list-style-type: none"> • Exposición da promoción do autocoidado en relación coa mobilidade e o mantemento das axudas técnicas. 	<ul style="list-style-type: none"> • escoita activa e participativa. • Debate sobre o significado e a utilidade da promoción do autocoidado, e as consecuencias de non aplicalo. 	•	<ul style="list-style-type: none"> • Apuntes dos contidos da unidade, material bibliográfico e audiovisual. 	<ul style="list-style-type: none"> • LC.7 - Potenciamente da autonomía do usuario dependente. • PE.1 - Técnicas de limpeza e conservación de próteses. 	6,0
TOTAL						60,0

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	Aparatos e sistemas do corpo humano I.	50

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Organiza as actividades de atención sanitaria a persoas en situación de dependencia, en relación coas súas características e as súas necesidades.	NO
RA3 - Caracteriza actividades de asistencia sanitaria, tendo en conta a relación das necesidades e as características da persoa usuaria co establecido no plan de cuidados.	NO

4.3.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Coñecer a anatomía e fisioloxía do sistema cardiovascular. 1.2 Identificar as patoloxías máis frecuentes do sistema cardiovascular.	1	Anatomofisiopatoloxía cardiovascular.	15,0
2.1 Coñecer a anatomía e fisioloxía do aparello respiratorio. 2.2 Identificar as patoloxías máis frecuentes do aparello respiratorio. 2.3 Aplicar técnicas de mobilización de secrecións en doenzas do aparello respiratorio. 2.4 Manexar a oxigenoterapia.	2	Anatomofisiopatoloxía respiratoria.	20,0
3.1 Coñecer e adoptar as posicións anatómicas precisas para a exploración médica. 3.2 Aplicar técnicas e procedementos de medición e rexistro de constantes vitais. 3.3 Medir as constantes vitais: temperatura, frecuencia respiratoria, presión arterial e frecuencia cardíaca. 3.4 Rexistrar as constantes vitais na gráfica das constantes vitais. 3.5 Realizar e rexistrar o balance hídrico.	3	A exploración do estado da persoa e técnicas de medición das constantes vitais.	15,0
TOTAL			50

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exigibles	Peso cualificación (%)
CA1.1 Descríbense as características anatomofisiolóxicas básicas e as alteracións máis frecuentes dos sistemas cardiovascular, respiratorio, dixestivo e reprodutor.	<ul style="list-style-type: none"> PE.1 - Características anatomofisiolóxicas básicas e as alteracións máis frecuentes do sistema cardiovascular e do aparello respiratorio. 	S	35
CA3.1 Seleccionáronse as posicións anatómicas máis adecuadas para facilitar a exploración das persoas usuarias.	<ul style="list-style-type: none"> LC.1 - Posicións anatómicas para facilitar a exploración das persoas usuarias. 	S	25
CA3.6 Tomáronse as constantes vitais da persoa, utilizando os materiais adecuados e seguindo as prescricións establecidas.	<ul style="list-style-type: none"> LC.2 - Técnicas de medición de constantes vitais da persoa. 	S	40
TOTAL			100

4.3.e) Contidos

Contidos
Principios anatomofisiolóxicos dos sistemas cardiovascular, respiratorio, dixestivo e reprodutor: patoloxía relacionada.
Posicións anatómicas precisas para a exploración médica.
Aplicación de técnicas e procedementos de medición e rexistro de constantes vitais. Constantes vitais: temperatura, frecuencia respiratoria, presión arterial e frecuencia cardíaca. Rexistro gráfico das constantes vitais. Balance hídrico.
Aplicación de técnicas de mobilización de secrecións en doenzas do aparello respiratorio.

4.3.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Anatomofisiopatoloxía cardiovascular. - Características anatomofisiolóxicas básicas e as alteracións máis frecuentes do sistema cardiovascular.	<ul style="list-style-type: none"> Explicación, con apoio de medios audiovisuais, das características anatomofisiolóxicas básicas e as alteracións máis frecuentes do sistema cardiovascular. 	<ul style="list-style-type: none"> Escoita activa e participativa. Realizar un traballo das patoloxías máis frecuentes do sistema cardiovascular. Exposición do traballo das patoloxías do sistema cardiovascular. 	<ul style="list-style-type: none"> Traballo das patoloxías máis frecuentes do sistema cardiovascular. 	<ul style="list-style-type: none"> Apuntes dos contidos da unidade, material bibliográfico e audiovisual. Aula de informática con conexión a Internet. 	<ul style="list-style-type: none"> PE.1 - Características anatomofisiolóxicas básicas e as alteracións máis frecuentes do sistema cardiovascular e do aparello respiratorio. 	15,0
Anatomofisiopatoloxía respiratoria. - Características anatomofisiolóxicas básicas e as alteracións máis frecuentes do aparello respiratorio.	<ul style="list-style-type: none"> Explicar, con apoio de medios audiovisuais, das características anatomofisiolóxicas básicas e as alteracións máis frecuentes do aparello respiratorio. Introducción á oxigenoterapia. 	<ul style="list-style-type: none"> Escoita activa e participativa. Facer un traballo das patoloxías máis frecuentes do aparato respiratorio. Coiñecer e aplicar técnicas de mobilización de secrecións en doenzas do aparello respiratorio. Identificar e manexar os elementos necesarios na oxigenoterapia. 	<ul style="list-style-type: none"> Traballos das patoloxías máis frecuentes do aparato respiratorio. 	<ul style="list-style-type: none"> Recursos da aula-taller: material de oxigenoterapia. Apuntes dos contidos da unidade, material bibliográfico e audiovisual. Aula de informática con conexión a Internet. 	<ul style="list-style-type: none"> PE.1 - Características anatomofisiolóxicas básicas e as alteracións máis frecuentes do sistema cardiovascular e do aparello respiratorio. 	20,0
A exploración do estado da persoa e técnicas de medición das constantes vitais. - Técnica de medición das constantes vitais e posicións anatómicas na exploración do estado da persoa dependente	<ul style="list-style-type: none"> Exposición, con apoio de medios audiovisuais, das técnicas de medición das constantes vitais e posicións anatómicas na exploración do estado da persoa dependente. Explicación práctica da toma de constantes vitais e do cálculo do balance hídrico. 	<ul style="list-style-type: none"> Escoita activa e participativa. Medición das constantes vitais por parellas, rexistrando os datos obtidos nas gráficas de constantes vitais. Facer un listaxe das posicións anatómicas relacionadas con as exploracións médicas máis frecuentes. Identificación e escenificación das posicións anatómicas precisas para a exploración médica. 	<ul style="list-style-type: none"> Gráfica de rexistro de constantes vitais e balance hídrico. Listaxe das posicións anatómicas relacionadas con as exploracións médicas máis frecuentes. 	<ul style="list-style-type: none"> Apuntes dos contidos da unidade, material bibliográfico e audiovisual. Recursos materiais da aula-taller: termómetros, tensiómetros, fonendoscopios,... 	<ul style="list-style-type: none"> LC.1 - Posicións anatómicas para facilitar a exploración das persoas usuarias. LC.2 - Técnicas de medición de constantes vitais da persoa. 	15,0
TOTAL						50,0

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	Aparatos e sistemas do corpo humano II.	35

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Organiza as actividades de atención sanitaria a persoas en situación de dependencia, en relación coas súas características e as súas necesidades.	NO

4.4.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Coñecer a anatomía e fisioloxía do aparello reprodutor masculino. 1.2 Coñecer a anatomía e fisioloxía do aparello reprodutor feminino. 1.3 Coñecer a anatomía e fisioloxía do sistema endocrino.	1	Anatomofisioloxía do aparello reprodutor e do sistema endocrino.	20,0
2.1 Identificar as patoloxías máis frecuentes do aparello reprodutor. 2.2 Identificar as patoloxías máis frecuentes do sistema endocrino: hipertiroidismo, hipotiroidismo, diabetes mellitus.	2	Patoloxía do aparello reprodutor e do sistema endocrino.	15,0
TOTAL			35

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA1.1 Descríbense as características anatomofisiolóxicas básicas e as alteracións máis frecuentes dos sistemas cardiovascular, respiratorio, dixestivo e reprodutor.	<ul style="list-style-type: none"> PE.1 - Características anatomofisiolóxicas básicas e as alteracións máis frecuentes do aparello reprodutor e do sistema endocrino. 	S	100
TOTAL			100

4.4.e) Contidos

Contidos
Principios anatomofisiolóxicos dos sistemas cardiovascular, respiratorio, dixestivo e reprodutor: patoloxía relacionada.

4.4.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Actividade (título e descrición)						

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Anatomofisioloxía do aparello reprodutor e do sistema endocrino. - Características anatomofisiolóxicas básicas e as alteracións máis frecuentes do aparello reprodutor e do sistema endocrino.	<ul style="list-style-type: none"> Explicación, con apoio de medios audiovisuais, das características anatomofisiolóxicas básicas do aparello reprodutor e do sistema endocrino. Explicación práctica da técnica de medición da glucemia. 	<ul style="list-style-type: none"> Escoita activa e participativa. Facer un listaxe do material necesario para a realización de glucemias. Levar a cabo a medición de niveles de glucemia, e facer o rexistro na gráfica correspondente. 	<ul style="list-style-type: none"> Listaxe do material necesario para a realización de glucemias 	<ul style="list-style-type: none"> Recursos materiais da aula-taller: material necesario para medir a glucemia. Apuntes dos contidos da unidade, material bibliográfico e audiovisual. Aula de informática con conexión a Internet. 	<ul style="list-style-type: none"> PE.1 - Características anatomofisiolóxicas básicas e as alteracións máis frecuentes do aparello reprodutor e do sistema endocrino. 	20,0
Patoloxía do aparello reprodutor e do sistema endocrino. - Alteracións máis frecuentes do aparello reprodutor e do sistema endocrino.	<ul style="list-style-type: none"> Explicación, con apoio de medios audiovisuais, das patoloxías do aparello reprodutor e do sistema endocrino. 	<ul style="list-style-type: none"> Escoita activa e participativa. Realización dunha listaxe das patoloxías máis frecuentes do aparello reprodutor e unha pequena descrición de cada unha. Realización dunha listaxe das patoloxías máis frecuentes do sistema endocrino. Realizar un traballo da diabetes mellitus: definición, características, tratamento e alimentación. 	<ul style="list-style-type: none"> Listaxe de patoloxías do aparello reprodutor. Listaxe de patoloxías do sistema endocrino 	<ul style="list-style-type: none"> Apuntes dos contidos da unidade, material bibliográfico e audiovisual. Aula de informática con conexión a Internet. 	<ul style="list-style-type: none"> PE.1 - Características anatomofisiolóxicas básicas e as alteracións máis frecuentes do aparello reprodutor e do sistema endocrino. 	15,0
TOTAL						35,0

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	Alimentación e excreción.	50

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Organiza as actividades de atención sanitaria a persoas en situación de dependencia, en relación coas súas características e as súas necesidades.	NO
RA4 - Organiza actividades de alimentación e apoio á inxestión, para o que selecciona as técnicas, os instrumentos e as axudas necesarias.	SI

4.5.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Coñecer a anatomía e fisioloxía e patoloxía do aparello dixestivo	1	Anatomofisiopatoloxía dos aparellos dixestivo e excretor.	15,0
1.2 Coñecer a anatomía e fisioloxía e patoloxía do aparello excretor			
2.1 Organizar a distribución e o servizo das comidas na institución segundo a prescrición da folia de dietas.	2	Administración de alimentos e apoio á inxesta.	20,0
2.2 Aplicar técnicas de apoio á inxestión.			
2.3 Aplicar axudas técnicas para a inxestión.			
2.4 Prever de situacións de risco asociadas á alimentación.			
2.5 Coñecer e diferenciar alimentación enteral e parenteral			
3.1 Coñecer a técnica de sondaxe vesical.	3	Recollida e eliminación de excrecións.	15,0
3.2 Realizar os coidados do usuario portador dunha sonda vesical.			
3.3 Coñecer a técnica de sondaxe rectal.			
3.4 Coñecer e manexar os dispositivos de recollida de orina e de heces.			
3.5 Aplicar enemas.			
TOTAL			50

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA1.1 Descríbense as características anatomofisiolóxicas básicas e as alteracións máis frecuentes dos sistemas cardiovascular, respiratorio, dixestivo e reprodutor.	● PE.1 - Características anatomofisiolóxicas básicas e as alteracións máis frecuentes do aparato dixestivo e excretor	S	20
CA4.1 Organízase a distribución e o servizo das comidas na institución, seguindo as prescricións da folia de dietas.	● LC.1 - servizo das comidas na institución, seguindo as prescricións da folia de dietas.	S	15
CA4.2 Aplícanse técnicas de apoio á inxestión, en función das características e das necesidades da persoa.	● LC.2 - Técnicas de apoio á inxesta.	S	10
CA4.3 Informouse a persoa en situación de dependencia e a súa familia acerca da correcta administración de alimentos.	● LC.3 - Administración correcta de alimentos segundo situación de dependencia.	S	10

Cráterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA4.4 Comprobase que a inxestión se axuste ao plan de coidados.	<ul style="list-style-type: none"> LC.4 - Plan de coidados durante la inxesta. 	S	15
CA4.5 Asesorouse a persoa e a familia sobre a utilización dos materiais de recollida de excrecións e a súa posterior eliminación.	<ul style="list-style-type: none"> LC.5 - Manexo dos materiais de recollida de excrecións. 	S	10
CA4.6 Amosouse sensibilidade cara á importancia de que a hora da comida sexa un momento agradable para a persoa.	<ul style="list-style-type: none"> LC.6 - Relación da hora das comidas cun momento agradable. 	N	5
CA4.7 Identifícanse os posibles riscos asociados ás situacións de inxestión.	<ul style="list-style-type: none"> PE.2 - Posibles riscos durante a inxesta. 	S	10
CA4.8 Adoptáronse medidas de seguridade e prevención de riscos.	<ul style="list-style-type: none"> LC.7 - Medidas de seguridade e prevención de riscos durante a inxesta. 	S	5
TOTAL			100

4.5.e) Contidos

Contidos
<p>Principios anatomofisiolóxicos dos sistemas cardiovascular, respiratorio, dixestivo e reprodutor: patoloxía relacionada.</p> <p>Servizo de comidas en institucións.</p> <p>Organización e distribución dos alimentos.</p> <p>Aplicación de técnicas de administración de comidas.</p> <p>Alimentación por vía oral e parenteral.</p> <p>Aplicación de axudas técnicas para a inxestión.</p> <p>Prevención de situacións de risco asociadas á alimentación.</p> <p>Recollida e eliminación de excrecións.</p> <p>Orientación á persoa usuaria, así como aos coidadores e ás coidadoras principais, sobre a inxestión de alimentos, a recollida de excrecións e a eliminación.</p> <p>Valoración da importancia da actitude do persoal técnico fronte ás necesidades de apoio á inxestión.</p>

4.5.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Anatomofisiopatoloxía dos aparellos dixestivo e excretor. - Características anatomofisiolóxicas básicas e as alteracións máis frecuentes dos aparellos dixestivo e excretor.	<ul style="list-style-type: none"> Explicación, con apoio de medios audiovisuais, das características anatomofisiolóxicas básicas e as alteracións máis frecuentes dos aparellos dixestivo e excretor. 	<ul style="list-style-type: none"> Escoita activa e participativa. Facer un listaxe das patoloxías máis características dos aparellos dixestivo. Facer unha listaxe das patoloxías máis características do aparato excretor. 	<ul style="list-style-type: none"> Listaxe das patoloxías máis características do aparello dixestivo. Listaxe das patoloxías máis características do aparello excretor. 	<ul style="list-style-type: none"> Apuntes dos contidos da unidade, material bibliográfico e audiovisual. Aula de informática con conexión a Internet. 	<ul style="list-style-type: none"> PE.1 - Características anatomofisiolóxicas básicas e as alteracións máis frecuentes do aparato dixestivo e excretor 	15,0

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Administración de alimentos e apoio á inxesta. - Servizo de comidas en institucións e organización e distribución dos alimentos.	<ul style="list-style-type: none"> • Explicación, con apoio audiovisual, do servizo de comidas en institucións, organización e distribución dos alimentos e técnicas de apoio á inxestión. • Explicación das técnicas de aliementación enteral e parenteral. • Explicación práctica da técnica de sondaxe nasogástrico. 	<ul style="list-style-type: none"> • Escoita activa e participativa. • Aplicar técnicas de apoio á inxestión e previr de situacións de risco asociadas á alimentación • Facer un traballo (grupos de 3/4 alumnos) sobre a organización da distribución e o servizo das comidas nunha institución. • Facer un esquema onde se identifiquen claramente as características da alimentación enteral e parenteral. • Facer un listaxe do material necesario para realizar un sondaxe naso gástrico. 	<ul style="list-style-type: none"> • Traballo sobre a organización da distribución e o servizo das comidas nunha institución. • Esquema onde se identifiquen claramente as características da alimentación enteral e parenteral. • Listaxe do material necesario para realizar un sondaxe naso gástrico. 	<ul style="list-style-type: none"> • Apuntes dos contidos da unidade, material bibliográfico e audiovisual. • Recursos materiais da aula-taller: material para sondaxe nasogástrico e material para alimentación enteral. 	<ul style="list-style-type: none"> • LC.1 - servizo das comidas na institución, seguindo as prescricións da folia de dietas. • LC.2 - Técnicas de apoio á inxesta. • LC.3 - Administración correcta de alimentos segundo situación de dependencia. • LC.4 - Plan de cuidados durante la inxesta. • LC.6 - Relación da hora das comidas cun momento agradable. • LC.7 - Medidas de seguridade e prevención de riscos durante a inxesta. • PE.2 - Posibles riscos durante a inxesta. 	20,0
Recollida e eliminación de excrecións. - Materiais y dispositivos de recollida de excrecións e a súa posterior eliminación. Coidados do usuario portador dunha sonda vesical.	<ul style="list-style-type: none"> • Explicación, con apoio de medios audiovisuais, Materiais y dispositivos de recollida de excrecións e a súa posterior eliminación. Coidados do usuario portador dunha sonda vesical. • Explicación práctica da técnica de sondaxe vesical e rectal. 	<ul style="list-style-type: none"> • Explicación práctica do manexo de dispositivos de recollida de orina e de heces (bolsas de orina, cuñas, botellas,...) • Escoita activa e participativa. • Coñecer a técnica de manexo de cuñas e orinais • Facer un listaxe do material necesario para realizar un sondaxe vesical. • Facer un listaxe do material necesario para realizar un sondaxe rectal. 	<ul style="list-style-type: none"> • Listaxe do material necesario para realizar un sondaxe vesical. • Listaxe do material necesario para realizar un sondaxe rectal 	<ul style="list-style-type: none"> • Apuntes dos contidos da unidade, material bibliográfico e audiovisual. • Recursos e materias da aula-taller relacionados co tema a tratar. 	<ul style="list-style-type: none"> • LC.5 - Manexo dos materiais de recollida de excrecións. • LC.7 - Medidas de seguridade e prevención de riscos durante a inxesta. 	15,0
TOTAL						50,0

4.6.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
6	Terapéutica farmacolóxica e non farmacolóxica.	30

4.6.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Caracteriza actividades de asistencia sanitaria, tendo en conta a relación das necesidades e as características da persoa usuaria co establecido no plan de cuidados.	NO

4.6.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Coñecer as formas farmacéuticas e as vías de administración de fármacos. 1.2 Identificar as pautas de administración de medicamentos. 1.3 Coñecer as distintas técnicas de administración de medicamentos segundo a vía de administración. 1.4 Identificar os riscos asociados á administración de medicamentos.	1	Tratamentos farmacolóxicos	15,0
2.1 Aplicar de técnicas de aplicación local de frío e calor 2.2 Aplicar de técnicas hidrotermais 2.3 Aplicar de técnicas de masaxe para favorecer a circulación venosa e linfática	2	Tratamentos non farmacolóxicos.	15,0
TOTAL			30

4.6.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA3.2 Preparouse e prevíuse a administración dos medicamentos, cumprindo as pautas establecidas no plan de cuidados individualizado e as prescricións específicas para cada vía e cada produto.	● LC.1 - Preparación dos medicamentos segundo as pautas establecidas.	S	40
CA3.3 Identifícanse os principais riscos asociados á administración de medicamentos.	● PE.1 - Principais riscos asociados á administración de medicamentos	S	20
CA3.4 Selecciónanse tratamentos locais de frío e calor atendendo ás pautas dun plan de cuidados individualizado.	● LC.2 - Aplicación de termoterapia.	N	15
CA3.5 Identifícanse os signos de posibles alteracións no estado xeral da persoa durante a administración de medicamentos.	● PE.2 - Signos de posibles alteracións no estado xeral da persoa durante a administración de medicamentos	S	25
TOTAL			100

4.6.e) Contidos

Contidos
Principios de farmacoloxía xeral: formas farmacéuticas e clasificación de fármacos. Preparación e administración de medicamentos: Principais características anatomofisiolóxicas das zonas afectadas. Administración por vía oral, tópica e rectal. Administración de aerosois e oxixeno. Riscos asociados á administración de medicamentos. Detecc Prevención de riscos na administración de medicamentos: uso de medidas de protección, hixiene e seguridade.

Contidos

Aplicación de técnicas de aplicación local de frío e calor.

Aplicación de técnicas hidrotermais.

Aplicación de técnicas de masaxe para favorecer a circulación venosa e linfática.

Apoio na aplicación de técnicas específicas de rehabilitación.

4.6.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Tratamentos farmacolóxicos - Formas farmacéuticas e clasificación de fármacos. Preparación e administración de medicamentos. Prevención de riscos na administración de medicamentos.	<ul style="list-style-type: none"> Explicación, con apoio de medios audiovisuais, das formas farmacéuticas e clasificación de fármacos, da preparación e administración de medicamentos e prevención de riscos na administración de medicamentos. Explicación práctica do contido dun prospecto dun medicamento. 	<ul style="list-style-type: none"> Escoita activa e participativa. Realizar un traballo de lectura e identificación das distintas partes dun prospecto dun medicamento. Facer un traballo de preparación e planificación da administración dun medicamento cumprindo unha pauta establecida. 	<ul style="list-style-type: none"> Traballo de preparación e planificación da administración dun medicamento cumprindo unha pauta establecida. 	<ul style="list-style-type: none"> Apuntes dos contidos da unidade, material bibliográfico e audiovisual. Recursos da aula-taller: prospectos de medicamentos e medicamentos. 	<ul style="list-style-type: none"> LC.1 - Preparación dos medicamentos segundo as pautas establecidas. PE.1 - Principais riscos asociados á administración de medicamentos PE.2 - Signos de posibles alteracións no estado xeral da persoa durante a administración de medicamentos 	15,0
Tratamentos non farmacolóxicos. - Termoterapia, hidroterapia e masaxes.	<ul style="list-style-type: none"> Explicación, con apoio de medios audiovisuais, dos distintos tratamentos non farmacolóxicos empregados con máis frecuencia para a atención dos usuarios dependentes. 	<ul style="list-style-type: none"> Escoita activa e participativa. Elaboración dunha listaxe de métodos non farmacolóxicos con acción terapéutica (hidroterapia, termoterapia e masaxes) e resumo sobre as características de cada un. Debate entre o alumnado sobre os datos obtidos no traballo elaborado. 	<ul style="list-style-type: none"> Listaxe de tratamentos non farmacolóxicos. 	<ul style="list-style-type: none"> Apuntes dos contidos da unidade, material bibliográfico e audiovisual. Aula de informática con conexión a Internet. 	<ul style="list-style-type: none"> LC.2 - Aplicación de termoterapia. 	15,0
TOTAL						30,0

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

Os mínimos para acadar a avaliación positiva no presente modulo evidenciarán a consecución de todos os Resultados de Aprendizaxe dun xeito equilibrado e cun grao de participación activa nos traballos, actividades e tarefas a desenvolver. Así mesmo, dado que se trata de ensinanzas presenciais alumno/a deberá asistir regularmente ás actividades programadas, considerandose como Perda de Avaliación continua cando o nº de faltas supere o 10% da duración do módulo (28 sesións), tal e como establece a Orde do 12 de xullo de 2011. (DOG nº136/2011 do 15 de xullo)

Os mínimos esixible estan explicitados en cada Unidade Didáctica. E serán a referencia para configurar as probas de recuperación das partes non superadas, así como as probas de avaliación extraordinarias do alumnado con perda de avaliación continua e guiarán o procedemento de avaliación ordinario do módulo.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Levarase a cabo un proceso de avaliación continua e integral do alumno que proporcionará información sobre a marcha da aprendizaxe.

Os contidos serán avaliados tendo en conta os diferentes CA (segundo o carácter que teñan: conceptual, procedimental ou actitudinal) e os seus correspondentes pesos.

Para superar as diferentes avaliacións deberase superar as probas vinculadas a cada un dos criterios mínimos exigibles polo menos cun 5. E ademais obter un mínimo de 5 no global de cada unidade.

Para aprobar o módulo é imprescindible ter cada unha das avaliacións aprobadas. E farase a media ponderada das tres avaliacións.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

Realizarase un informe de avaliación individualizado tal e como recolle a Orde do 12 de xullo de 2011. (DOG nº136/2011 do 15 de xullo).

Durante o período ordinario, para a recuperación de cada avaliación non superada, programaranse actividades e traballos dirixidos que permitan ao alumnado adquirir os criterios de avaliación non acadados e cumprir os mínimos esixidos. Estes traballos e actividades organizaranse de xeito individualizado.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

Tal e como recolle a Orde do 12 de xullo de 2011 pola que se regulan o desenvolvemento, avaliación e a acreditación académica do alumnado que cursa as ensinanzas por formación profesional inicial, o sistema de avaliación terá en conta:

- A avaliación continua e aplicable a tódolos módulos do ciclo o longo do proceso de ensino-aprendizaxe e require a asistencia regular do alumnado ás clases e ás demais actividades lectivas programadas.

- O número de faltas non poderá ser superior ao 10% da duración de cada módulo. Cando o alumnado acade esa porcentaxe de faltas de asistencia nun módulo perderá o dereito á avaliación continua, non podendo examinarse por avaliacións parciais, tendo que realizar unha avaliación extraordinaria, de acordo cos criterios fixados para elo.

Seguiranse as indicacións establecidas do artigo 25.3 da orde do 12 de xullo pola que se regula a avaliación e a acreditación académica do alumnado que cursa as ensinanzas de formación profesional inicial: Para os efectos de determinación da perda do dereito á avaliación continua, o profesorado valorará as circunstancias persoais e laborais do alumno ou a alumna na xustificación desas faltas, cuxa aceptación será acorde co establecido no correspondente regulamento de réxime interior do centro

- O alumnado que perda o dereito á avaliación continua non terá dereito a ser avaliado por avaliacións parciais e polo tanto será avaliado con carácter extraordinario mediante a realización dunha proba previa á avaliación final de módulo (art. 25.5 Orde do 12 de xullo de 2011). No

obstante, o alumno/a poderá seguir asistindo a clase con carácter presencial. Pudendo, tal como establece a normativa vixente (art. 25.4. da orde do 12 de xullo pola que se regula a avaliación e a acreditación académica do alumnado que cursa as ensinanzas de formación profesional inicial), O profesorado poderá non permitir a realización de determinadas actividades prácticas a aqueles alumnos alumnas que teñan perdido o dereito á avaliación continua, sempre que poidan implicar algún tipo de risco para si mesmos, o resto do grupo ou as instalacións.

O alumnado que perde o dereito á avaliación continua nun determinado módulo terá dereito a unha proba final extraordinaria previa á avaliación final de módulos correspondente, de acordo co establecido no artigo 25.5 da Orde do 12 de xullo de 2011. A cualificación obtida na devandita proba consignarase na avaliación final de módulos do curso correspondente.

Para aprobar o módulo é condición imprescindible obter como mínimo un 5 tanto nas actividades realizadas como na proba teórica, non existindo a posibilidade de facer media entre ambas probas, nin de gardar parte aprobada se fose o caso..

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

A orde de avaliación no seu artigo 23.5 sinala que cada departamento de familia profesional realizará cunha frecuencia mínima mensual o seguimento de cada módulo, indicando o grao de cumprimento e xustificación razonada no caso de desviacións, ademais a programación será revisada ao inicio de curso e se entregará unha memoria ao final de curso.

O seguimento mensual realizarase mediante a plataforma de xestión das programacións que se entregará a Xefatura de Departamento, xa que dito seguimento e revisión deberá constar nas correspondentes actas de departamento

Para a memoria final utilizaremos o modelo proporcionado pola xefatura de estudos ao final de curso.

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

Tal e como se establece na lexislación vixente, Orde do 12 de xullo de 2011 no seu artigo 28: " ao comezo das actividades do curso académico, o equipo docente realizará unha sesión de avaliación inicial do alumnado, que terá por obxecto coñecer características e a formación previa de cada alumno e alumna, así como as súas capacidades. Así mesmo, servirá para orientar e situar ao alumnado en relación co perfil profesional correspondente"

Para este módulo pasarase na segunda quincena do curso, un cuestionario de avaliación inicial sobre intereses, coñecementos previos e motivacións do alumnado, que complementará os datos proporcionados polo titor/a e datos de información da matrícula

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

O carácter continuo da avaliación debe permitir a detección precoz das posibles dificultades na adquisición dos contidos por parte do alumnado e, en consecuencia, promover a identificación dos aspectos do proceso que provocan estas dificultades e a adopción das medidas correctoras.

Cando a análise da evolución dun estudante determine dificultades para o seguimento, darase un apoio educativo personalizado determinando aqueles contidos nos que ten mais dificultades, propoñendo traballos e actividades de reforzo que lle permitan acadar as capacidades terminais asociadas aos contidos mínimos propostos nesta programación didáctica.

No caso de que non sexa posible garantir a consecución efectiva dos resultados de aprendizaxe, o equipo docente poderá propor a través do Departamento de Orientación, a solicitude de flexibilidade horaria, tal e como establece a Orde do 12 de xullo de 2011 no seu artigo 15.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

É importante sinalar que ao longo do módulo se traballará coa educación en valores non só a través do traballo con actitudes recollidas no currículo do módulo, senón a través de distintos contidos inherentes ao noso traballo de aulaller-obrairo, para este módulo podemos destacar:

- Educación para a igualdade: Estará sempre presente, xa que logo, en ningún momento se fará diferenza entre o noso alumnado por causa do seu sexo, raza, crenzas ou calquera outra característica de diferenciación entre as persoas.
  - Educación ambiental: É fundamental fomentar o respecto ao medio ambiente e mesmo fomentar o correcto emprego dos medios de que se dispón sen desperdiciar papel, consumo de auga, electricidade, etc., insistir na reciclaxe e na conservación.
  - Educación para a saúde: É importante adquirir bos hábitos posturais no traballo, así como uns adecuados hábitos de saúde e limpeza ou unha adecuada hixiene ocular ou visual nun sistema educativo e laboral onde os ordenadores toman cada día un papel máis importante, sen esquecer que a nivel profesional (tendo en conta nas situacións en que exercerán o seu traballo) deben ter en conta a súa saúde persoal e a do usuario como elementos cotiás do seu emprego.
  - Educación para a convivencia: Procurarase a resolución de conflitos fomentando o diálogo baseado no respecto, e, procurando atopar solucións de consenso de xeito democrático. Por exemplo: achegas de propostas ou ideas á hora de fixar condicións de entrega de traballos, datas de probas, etc.
  - Educación do consumidor/a: Fomentando entre os alumnos un consumo responsable, tanto dos seus propios materiais como os do centro e o ciclo (aula, material informático, talleres,...)
  - Interculturalidade: Traballando dende o principio de respecto as distintas culturas e xeitos de entender o mundo; entendendo isto como un enriquecemento; sinalar a este respecto, a cada vez máis frecuente presenza nas nosas aulas de alumnos de outras culturas que nos axudan a interpretar que non todas as realidades son iguais.
- Consideraremos tamén de xeito transversal e como valor importante na Formación Profesional a orientación profesional polo carácter teórico e práctico que posúe o módulo e o ciclo, impregnando de funcionalidade cada unha das actividades que realicemos e contextualizándoas, sempre que sexa posible, no noso contorno socioeconómico.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Visita a algún centro de atención a persoas en situación de dependencia (residencia e centro de día), e calquera actividade que xurdira ao longo do curso e que resulte interesante de cara ao desenvolvemento do módulo. Faremos conxuntamente as actividades complementarias con o departamento de servizos socioculturales e a comunidade.

10. Outros apartados

10.1) Normas básicas de aula

- Durante o desenvolvemento das actividades de aula, está prohibido o uso de dispositivos móbiles excepto si fosen necesarios de cara a realización de algunha actividade ou consulta.
  - O alumnado deberá falar de xeito respetuoso.
- Este apartado queda contemplado na avaliación do perfil actitudinal do alumnado.